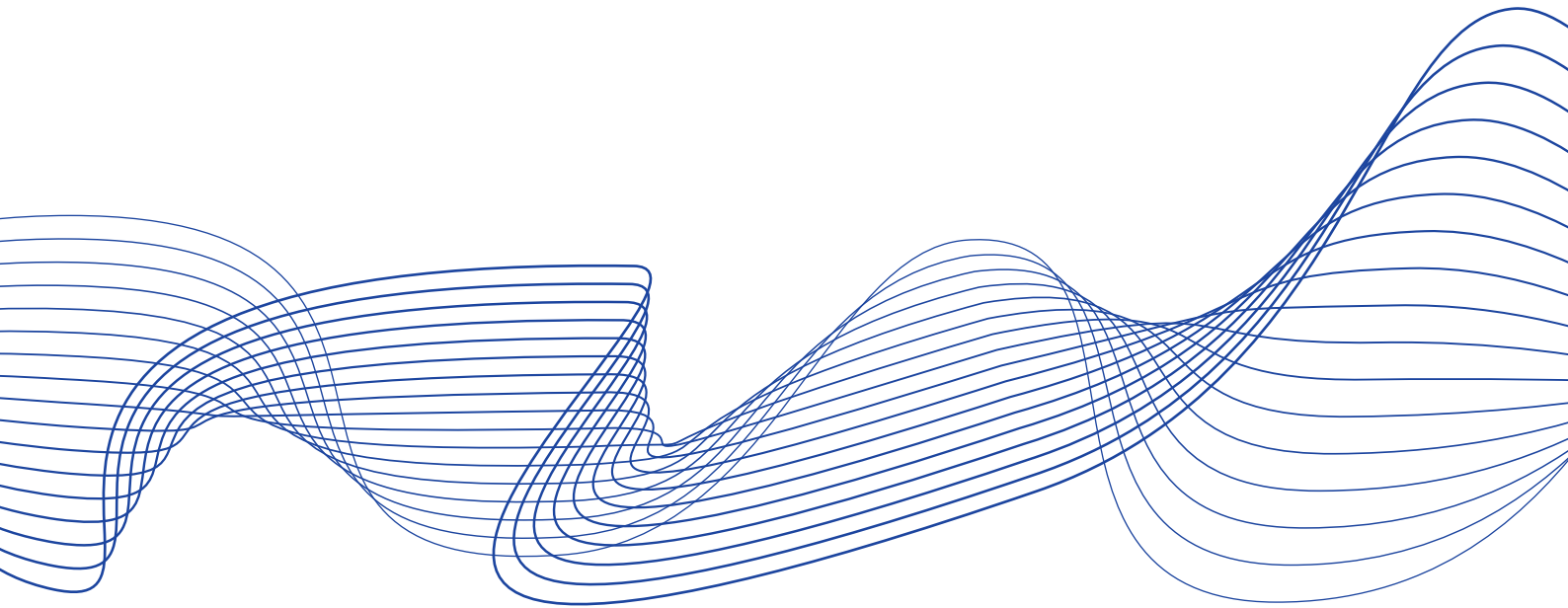

Godišnje izvješće
2014.

ESRB
Europski odbor za sistemske rizike
Europski sustav financijskog nadzora

Sadržaj:

Predgovor	3
Kratki pregled	4

Predgovor

*Mario Draghi
predsjednik
Europskog odbora za
sistemske rizike*

Ovo je četvrto godišnje izvješće Europskog odbora za sistemske rizike (ESRB), koje obuhvaća razdoblje od 1. travnja 2014. do 31. ožujka 2015. To je i prvo razdoblje od stupanja na snagu novog zakonodavstva EU-a o bankarstvu (CRD IV / CRR) tijekom kojeg su makrobonitetna tijela imala mogućnost po vlastitoj procjeni upotrebljavati makrobonitetne alate u Europskoj uniji. ESRB je odigrao ključnu ulogu preporučivši uspostavu nacionalnih tijela, uz prijedlog da se tim tijelima dodijeli jasan i cjelovit mandat za makrobonitetnu politiku te da ona razrade strategije u svrhu pripreme za poduzimanje konkretnih mjera kad god to bude potrebno. Time je dovršena prva faza uspostave makrobonitetnih politika u Europi. Svega nekoliko država članica još nije donijelo odgovarajuće zakonodavstvo i ja ih pozivam da što prije postupe prema preporukama ESRB-a.

Ovo godišnje izvješće donosi prvi institucionalni pregled približno 90 mjera makrobonitetne politike koje su provele države članice i o kojima je ESRB obaviješten tijekom izvještajnog razdoblja. Polovina ih je više postupovne naravi, dok se druga polovina sastoji od potpuno razvijenih mjera politike kojima se nastoji spriječiti ranjivost. ESRB tijelima omogućuje razmjenu prvih iskustava o provedbi makrobonitetnih mjera. Usporedo s time ESB je dobio mogućnost nadopune tih nacionalnih mjera, čime je stvoren okvir pomoću kojeg bi se trebala smanjiti sklonost nepostupanju.

Rješavanje ranjivosti unutar bankarskog sektora nije, međutim, dostatno, osobito u trenutku u kojem se zbog teških uvjeta u različitim segmentima financijskog tržišta javljaju zajedničke slabosti, a planira se uspostava unije tržišta kapitala. Poboljšalo se razumijevanje rizika širenja zaraze na razini cijelog financijskog sustava u uvjetima brza rasta bankarskog sektora u sjeni. Istodobno je i dalje potrebno rješavati složena strukturna pitanja koja su obilježila financijsku krizu tijekom proteklih godina, a njihova globalna priroda znači da ih treba rješavati iz srednjoročne perspektive. Jedan su takav primjer poticaji koji proizlaze iz trenutnog regulatornog postupanja glede izloženosti državama, čemu je ESRB posvetio posebno izvješće.

Naposlijetku, želio bih srdačno zahvaliti profesorima Martinu Hellwigu, Andréu Sapiru and Marcu Paganu kao i drugim članovima Savjetodavnog znanstvenog odbora na njihovoj potpori radu ESRB-a tijekom protekle četiri godine. Njihov je mandat istekao u ožujku 2015.

Frankfurt na Majni, srpanj 2015.

A handwritten signature of Mario Draghi in blue ink. The signature is cursive and reads 'Mario Draghi'.

Mario Draghi
predsjednik ESRB-a

Kratki pregled

Razdoblje koje obuhvaća ovo godišnje izvješće obilježili su prvi znakovi normalizacije gospodarske aktivnosti u Europi nakon duga razdoblja krize. Temeljna slabost gospodarstva i dulje razdoblje niske inflacije, koje je za posljedicu imalo nisku razinu kamatnih stopa, ipak su negativno utjecali na makrofinancijsko okruženje te su izložili sve sektore financijskih tržišta novim izazovima. Održivost sadašnjih razina cijena imovine sve više ovisi o snažnijem gospodarskom oporavku, a ulagači su u potrazi za prinosom i dalje izloženi riziku promjene cijena na svjetskom financijskom tržištu. Zbog zbivanja u Grčkoj ponovno su se pojavili rizici povezani s održivošću javnih financija, premda je u promatranom razdoblju bilo malo znakova širenja zaraze na tržišne cijene. Općoj neizvjesnosti pridonosi i napetost u vezi sa sukobom u Ukrajini. Također se ponovno pojavila zabrinutost zbog zamijećene nedovoljne likvidnosti u pojedinim segmentima financijskog tržišta zbog epizoda pretjerane kratkoročne kolebljivosti. Učinke niskih kamatnih stopa na financijsku stabilnost treba pomno pratiti kako bi se omogućila brza reakcija makrobonitetne politike i/ili financijske regulative radi očuvanja financijske stabilnosti.

Osvrnimo se na ostvarene pozitivne rezultate. Pregledom kvalitete imovine i sveobuhvatnom procjenom značajnih banaka u europodručju, kao i testiranjem na stres koje je provelo Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA), a kojemu je ESRB dao svoj doprinos izradom strogog nepovoljnog scenarija, ostvaren je napredak prema snažnijem i otpornijem bankarskom sektoru, a time i prema povoljnijem tržišnom vrednovanju banaka. Testiranje na stres koje je provelo Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje (EIOPA), također na temelju nepovoljnog scenarija koji je izradio ESRB, pokazalo je strukturne ranjivosti u osiguravateljskom sektoru koje su prethodno bile skrivene zbog upotrebe norma iz okvira Solventnost I. Time je EIOPA dobila mogućnost provedbe daljnjih mjera koje prate stupanje na snagu okvira Solventnost II. Provedbom zakonodavstva o infrastrukturi europskog financijskog tržišta (EMIR) također se stvara osnova za stupanje na snagu obveza kliringa, čemu je ESRB dao doprinos mišljenjima koja je uputio Europskom nadzornom tijelu za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA).

Utvrđeno je više zabrinjavajućih strukturnih pitanja, kao što su niske razine profitabilnosti banaka, osiguravajućih društava te mirovinskih i investicijskih fondova u sadašnjim tržišnim uvjetima, provedba novih zahtjeva za stvaranje preduvjeta za sanaciju banaka (te, u predstojećem razdoblju, drugih subjekata aktivnih na financijskim tržištima, kao što su osiguravajuća društva i središnje druge ugovorne strane) te širi sistemski utjecaj rizika postupanja unutar bankarskog sektora i izvan njega. Posebna je pozornost posvećena i regulatornom postupanju glede izloženosti državama, čime se ESRB bavio protekle tri godine. Analiza ESRB-a imala je za cilj: (i) izraditi obrazložen popis odredaba kojima se omogućuje povlašteno postupanje glede izloženosti državama u zakonodavstvu o bankarskom i osiguravateljskom sektoru na svjetskoj razini i razini EU-a; (ii) prikupiti dokumentaciju o tim izloženostima i pokušati utvrditi okidače za ponašanje tržišta te (iii) analizirati opcije politike u vrlo širokom spektru mogućih srednjoročnih intervencija, navodeći prednosti i nedostatke svake od njih. Time je ESRB želio pridonijeti pronalaženju boljeg strukturnog rješenja za negativne međusobne utjecaje između stanja javnih financija i stabilnosti bankarskog i osiguravateljskog sektora, koji su proteklih godina u velikoj mjeri otežali rješavanje financijske krize. Za rješavanje tog problema u srednjoročnom do dugoročnom razdoblju najvažnije je vjerodostojno i učinkovito provoditi reforme.

U izvještajnom razdoblju posebna je pozornost posvećena analizi načina na koji su se države članice prvo poslužile novim makrobonitetnim alatima sadržanim u zakonodavstvu EU-a. Jedna je država (Švedska) već uvela protuciklički zaštitni sloj kapitala, dok je jedna druga (Belgija) iskoristila takozvanu klauzulu o fleksibilnosti sadržanu u članku 458. Uredbe o kapitalnim zahtjevima, postroživši ponderu rizika za neke izloženosti osigurane nekretninama. Za tu je mjeru bilo potrebno mišljenje ESRB-a. Nekoliko je država članica EU-a bilo osobito aktivno, upotrijebivši kombinaciju različitih instrumenata. Potrebno je i dalje raditi na koordinaciji među makrobonitetnim tijelima, uzimajući u obzir i prekogranični utjecaj i uzajamno djelovanje njihovih makrobonitetnih mjera, kako bi se izbjegle regulatorne arbitraže i očuvali jednaki uvjeti za sve. Postignut je napredak glede makrobonitetnih instrumenata u smislu: (i) utvrđivanja skupa zajedničkih pravila i pokazatelja za određivanje stopa protucikličkog zaštitnog sloja kapitala (uključujući službenu preporuku ESRB-a imenovanim tijelima) i (ii) upotrebe dodatnih makrobonitetnih zahtjeva za omjer financijske poluge, o čemu govori novo poglavlje Priručnika ESRB-a objavljenog 2014. godine.

U vezi s procjenom provedbe prethodnih preporuka ESRB-a, sveukupna ocjena i dalje je pozitivna. Kao što je već spomenuto, preporuke o makrobonitetnim ovlastima (ESRB/2011/3) te o podrednim ciljevima i instrumentima makrobonitetne politike (ESRB/2013/1) općenito su se poštovale, što se sada odražava u provedbi politika. Uspješna primjena preporuke ESRB-a o kreditiranju u stranim valutama (ESRB/2011/1) pomogla je zemljama da ublaže potencijalno vrlo snažan utjecaj iznenadne aprecijacije švicarskog franka u siječnju 2015. U velikoj je mjeri provedena i preporuka ESRB-a o financiranju u američkim dolarima (ESRB/2011/2), uz primjenu dogovorenih kriterija razmjernosti.

Naposljetku, u zakonskom postupku kojim se zainteresiranim stranama dopušta da istaknu kandidaturu imenovan je novi Savjetodavni znanstveni odbor. Novi je predsjednik tog odbora profesor Philipp Lane s Trinity Collegea u Dublinu. Potpredsjednici su profesor Marco Pagano sa Sveučilišta Federico II. u Napulju i profesor Javier Suarez iz Centra za monetarne i financijske studije (CEMFI) u Madridu.

© **Europski odbor za sistemske rizike, 2015.**

Adresa 60640 Frankfurt na Majni, Njemačka
Telefon +49 69 1344 0
Internetska adresa www.esrb.europa.eu

Sva prava pridržana. Reprodukija u edukativne i nekomercijalne svrhe dopušta se uz navođenje izvora.

Zaključni datum za podatke u ovom izvješću bio je 26. lipnja 2015.

Prijevod Godišnjeg izvješća ESRB-a za 2014. na hrvatski jezik sadržava samo predgovor i kratki pregled. Cjelovito izvješće na engleskom jeziku dostupno je na mrežnim stranicama ESRB-a www.esrb.europa.eu.

ISSN 2363-1619 (mrežno izdanje)
ISBN 978-92-899-1929-6 (mrežno izdanje)
DOI 10.2866/18229 (mrežno izdanje)
Kataloški broj EU-a DT-AB-15-001-HR-N (mrežno izdanje)